

та наводити цікаві приклади, створювати максимально можливе іншомовне середовища з мінімальним перекладом на українську мову. Проте, слід пам'ятати, які саме мови ще студент вивчав, і використовувати порівняльний та асоціативний методи для оптимізації засвоєння як лексичного, так і граматичного матеріалу, а також для соціокультурного обміну. Прийоми комунікативно-ігрового характеру для активізації лексичного матеріалу, до яких учні звикли, навчаючись у школі, залишаються доцільними, змінюючись за змістом, зважаючи на вік та соціальний статус студентства. Робиться акцент на важливості засвоєння нових лексичних одиниць, потрібних для спілкування з носіями мови або з тими, хто також обрав цю мову як ІМ2 або ІМ3 та постійному їх повторенні у мовленні.

У навчанні другої іноземної мови студентів особливо в закладах вищої освіти, лінгвістичного профілю дуже важливу роль відіграє індивідуальний підхід. Слід залучати студентів до самостійного пошуку інформації та здобування знань, створювати та обговорювати проблемної ситуації, давати більше творчих завдань, поділяти з ними відповідальність за навчальний процес і долучати до збагачення мотиваційного складника.

Вибір абітурієнтом закладу вищої освіти, коли йдеться не про лінгвістичні спеціальності, також визначається тим, скільки іноземних мов включено в навчальні програми та на якому рівні вони викладаються, що також сприяє підвищенню престижності ЗВО. Виклики, які ставить перед українською освітою поступ країни до членства в Європейському Союзі, передбачають, на нашу думку, збільшення кількості студентів, які бажатимуть вивчати ІМ2, ІМ3 у ЗВО лінгвістичного профілю.

Оскільки це відбувається на фоні зменшення кількості годин, які виділяються на цю дисципліну, перед викладачами стоїть завдання підвищення інтенсивності навчання, поєднання найкращих надбань традиційних форм і цифровізації освіти (Blended Learning); тому при складанні навчальних робочих програм і планів і проведенні практичних занять, слід орієнтуватись на міжнародний характер сучасного ринку праці та сприяти розвитку полікультурності в усіх суб'єктів навчального процесу.

Овчіннікова О.І.

*старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

Бергер Л.С.

*старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

РОЗВИТОК ВМІНЬ ІНШОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Анотація. *Стаття актуалізує питання розвитку вмінь іншомовної писемної комунікації в процесі викладання англійської мови за фаховим спрямуванням. Автори зосереджують увагу на самостійній роботі студентів, а також на інноваційних методах викладання ділової комунікації як складову міжкультурної комунікативної компетенції студентів-економістів.*

Ключові слова: *викладання англійської мови фахового спрямування; писемне спілкування; міжкультурні комунікативні компетенції студентів-економістів.*

Summary. *The article raises the question of teaching written communication at higher learning establishments. Special emphasis is made on the process of forming the skills of producing written texts in the intercultural business communication. The importance of working with authentic materials from the Internet resources to boost background knowledge is revealed. The authors highlight the significance of mastering professional written skills as a vital component of the intercultural communicative competence of future economists.*

Key words: *teaching English for specific purposes; written communication skills; intercultural communicative competence of future economists.*

Організація самостійної роботи студентів, ефективної взаємодії викладача зі студентами стали важливими задачами, що потребують інноваційних методів і технологій навчання.

Особливу роль відіграє розвиток вмінь писемного спілкування іноземною мовою, які передбачають активну дослідницьку та самостійну роботу студентів.

Сучасні студенти-економісти, є представниками дігіталізованого, або цифрового покоління, яке зростало в оточенні сучасних технологій і відрізняється глобальною інформативністю і технічною ерудицією. Але при цих перевагах, майбутні економісти не володіють в повній мірі культурою ділової англомовної комунікації, мають складнощі реконструювати та самостійно створювати писемні тексти професійного спрямування, перероблювати важливу текстову інформацію з метою створення вторинного писемного тексту. Неспроможність кваліфіковано висловлювати свої думки у писемній формі стає значною перешкодою у професійній діяльності. Разом з цим впевнене володіння навичками писемної англомовної комунікації, вміння застосовувати їх у міжкультурному діловому спілкуванні, відкриває перспективи перед майбутніми економістами вирішувати професійні задачі більш складного рівня, наприклад, складати комерційні контракти, фінансові документи, складати аналітичні та інформаційні звіти.

Важко уявити ефективну і успішну співпрацю у бізнес середовищі без використання інтернет технологій. Сьогодні це спілкування набуває якісно нових компонентів, оскільки представляє особливе інформаційно-комунікативне середовище, що створює умови для виникнення нових

форм суспільної та професійної взаємодії. У процесі інтернет комунікації розвиваються як і уявлення о світі в цілому, створюються норми ділових і міжнародних стосунків, також формується суспільна та професійна ідентичність особистості. Треба зазначити, що сам процес міжкультурної комунікації у віртуальному професійному середовищі відбувається у писемній формі, у вигляді текстів: електронний обмін документацією, мікроблог, соціальна мережа, електронна пошта. Віртуальне спілкування потребує спеціальних лінгвістичних, мовних засобів, але і відкриває безліч проблем з пунктуацією, правописом, лексикою, вживанням безлічі іншомовних слів.

«Черпати інформацію через інтернет-пошук за завданнями викладача (або цілком самостійно) можуть і самі студенти, таким чином у багато разів підвищуючи контакти з мовою, що вивчається, сприймаючи цю мову в комунікації через сприйняття та опрацювання різноманітних іншомовних текстів в Інтернеті. Мабуть, непотрібно окремо обговорювати важливість цього факту, наприклад, для навчання мови для спеціальних/професійних цілей у ЗВО, оскільки студенти отримують вільний доступ на фахових інтернет-сайтах до величезної кількості автентичної професійної інформації, переданої засобами мови, що вивчається». [4,184]

Отже, крім комп'ютерних вмінь і навичок, фахівці з економіки і менеджменту мають засвоїти не лише професійну лексику англійською мовою, а і активувати навички ведення ділового листування, писемного перекладу і спілкування, практикувати онлайн-обмін важливими документами.

Успішність реалізації писемного спілкування майбутніх економістів залежить від спроможності об'єднати усі компоненти професійних, іншомовних компетенцій, рівня володіння спеціальною термінологією, її коректного використання на практиці в процесі дистанційного спілкування з колегами, або клієнтами з різних країн світу, а також для опрацювання професійних автентичних текстів фахового спрямування.

Задача викладача полягає в тому, щоб пропонувати студентам численні моделі писемних жанрів таких як, листи-запити, пропозиції, скарги, звіти, контракти, імейли для різноманітних цілей, включаючи офіційне та неофіційне спілкування, написання висновків, запрошень, тощо. На усіх рівнях навчання студентів міжкультурному писемному мовленню необхідно запроваджувати завдання по розвитку вмінь писемної комунікації, відтворенню професійних текстів, звертаючи увагу на специфіку функціонування писемного тексту фахового спрямування в умовах сучасного інформаційного комунікативного середовища. Важливо зосередити увагу майбутніх економістів, що на основі отриманої інформації з інтернет джерел, необхідно систематизувати, узагальнити її, а потім скласти особистий професійно-орієнтований текстовий документ,

враховуючи усі міжкультурні особливості, стилістичні і граматичні норми англійської мови. Навички писемної комунікації потребують вміння оперувати певним словниковим запасом термінів, словосполучень, фраз ділового спілкування.

Сьогодні у студентів з'явилась можливість самостійно керувати учбовими матеріалами: підбирати автентичні тексти з різноманітних інтернет ресурсів, самостійно шукати і обмінюватися професійною, вагомою інформацією у мережі, долучатися до світового досвіду у фаховій сфері, відбирати вузько фахову інформацію.

«Така інформація може бути навчальною, але в основному вона є цілком автентичною, тобто підготовленою носіями мови для її носіїв. Це дає можливість не тільки викладачам черпати з Інтернету безмежну кількість автентичних матеріалів, що можуть використовуватися як навчальні, тобто добирати в Інтернеті автентичний зміст навчання (мовленнєві матеріали для нього)». [5,183]

Процес розвитку навичок писемного спілкування стане більш ефективним, якщо викладачеві вдасться стимулювати студентів на створення власних «продуктів», в яких вони мають висловити свою власну думку, відобразити їх думки по дискусійним питанням за фахом у вигляді есе, рефератів, тез, бізнес листа, статті, або презентації.

«Processes involving autonomous learning, collaborative learning, and the development and practice of language learning strategies are all designed to empower students to continue their own learning and communicative innovation outside the classroom». [10,454]

Це і є викликом для викладачів: навчити систематизувати, узагальнювати інформацію, що отримана з інтернет джерел, скласти свій власний професійно-орієнтований текстовий документ з використанням міжкультурних бізнес особливостей, стилістичних норм, який може розглядатися як документ писемного спілкування.

Варто зауважити, що завдяки запровадженню інформаційно-комунікативних технологій, навчальний процес стає більш змістовним, оскільки автентичні матеріали відбираються на світовому медіа просторі, створені носіями мови та мають практичне значення і професійну цінність. Використання інноваційних методів навчання писемному спілкуванню, дозволяє викладачам ефективно розвивати професійні вміння та навички майбутніх економістів, мотивувати до активної комунікаційної позиції в міжкультурному просторі, бути націленими на успішне ділове спілкування із зарубіжними партнерами.

Список використаних джерел

1. Складенко Н.К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмінь/Н.К. Складенко//Іноземні мови. — 1999. — № — С. 3—7.
2. Бебих В.В. Організація самостійної роботи майбутніх фінансистів у процесі самостійного навчання англomовного ділового писемного спілкування: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.02/В.В. Бебих. — Київ, 2009. — 24 с.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів /Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. — К.: Ленвіт, 2013. — 590 с.
4. Скуратівська Г.С. Характеристика змісту навчання писемного англійського професійно орієнтованого мовлення студентів економічних спеціальностей: Педагогічні науки Випуск 108, 2012, с.179-184.
5. Тарнопольський О.Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник/О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. — Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. — 256 с.
6. Тарнопольський О.Б. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою: [навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів]/О.Б. Тарнопольський, С.П. Кожушко. — Вінниця: Нова книга, 2008. — 288 с.
7. Ashley. A handbook of commercial correspondence. Oxford University Press. New Edition, 2010.
8. Coombe Ch. A Practical Guide to Assessing English Language Learners/Ch. Coombe, K. Folse, N. Hubley. — The University of Michigan Press, 2007. — 202 p.
9. Hayes J. R. A New Framework for Understanding Cognition and Affect in Writing / J.R. Hayes//The Science of Writing: theories, methods, individual differences and applications/[ed. By C.M. Levy, S. Ransdell]. — NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1996. — P. 1— 27.
10. Warschauer M. A developmental perspective on technology in language education/M. Warschauer//TESOL Quarterly. — 2002. — Vol. 36, no. 3. — P. 458— 474.

Приходько Н.Г.

*старший викладач кафедри німецької мови
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*